

Qasigianguit Sundhedscenter – Juli 2015

Efter jeg var blevet tildelt pladsen i Qasigianguit (Christianshåb) ved Diskobugten, tog jeg straks kontakt til den afd. sygeplejerske jeg var henvist til IMCC. Det viste sig dog at der havde været en anden de sidste tre år og hende fik jeg kontakt til gennem sundhedscentrets fællesmail, så efter lidt startproblemer lykkedes det at få arrangeret ankomst og afrejse dage, så jeg kunne bestille flybilletter. Afd. sygeplejersken var i øvrigt meget behjælpelig med alle spørgsmål jeg havde og sendte mig en lang liste over hvad der var godt at have med, og hvad jeg ville få udleveret, fx skulle jeg selv have kliniksko med. Vi aftalte at jeg ankom d. 30. juni og rejste den 31. juli. Disse dage afhang af færgeafgangene, som man altså skal være opmærksom på, hvis man kommer direkte fra flyet, og tit må man have en overnatning i enten Aasiaat eller Ilulissat mellem fly og færge.

Ved ankomsten til Qasigianguit blev jeg taget i mod ved havnen af portøren, som kørte mig til Sundhedscentret, til trods for at der ikke var særlig langt. Men rart når man har en stor kuffert. Jeg kom midt i frokostpausen, og blev med det samme rullet ind i arbejdet efter at have hilst på alle. Jeg fik tildelt et værelse i den ene ende af sengeafdelingen, som var lukket af som et privat område. Her inde bag var der én stor lejlighed med egen stue og køkken, som oftest var beboet af lægen på stedet, samt to mindre separate værelser med fælles stue og køkken. Jeg fik et af de mindre værelse og havde så eget bad og toilet, fine forhold. I starten boede der en sygeplejerske og hendes mand i det andet lille værelse og vi blev hurtigt gode venner, lavede mad sammen og hyggede i stuen om aftenen.

Qasigianguit er en by med ca. 1200 indbyggere og nok færre i sommerferien, hvor jeg var der. Det er en meget stille og rolig by, og fordomme om berusede grønlandere i gadebilledet kan man godt pakke væk. Til gengæld er der rigtig mange børn. Sundhedscentret er bemandet af 1 læge, ca. 3 sygeplejersker, 2 tolke, 2 portører, en håndfuld hjælpere, 1 sekretær og nogle der kan lidt af hvert. Fx er det portøren eller hende der sidder i apoteket der tager røntgenbilleder. Der er tre specifikke ambulatorier: veneria, livsstil og svangre, som alle varetages af én ansat, som er selv lært til jobbet. Ellers er der et akut sygeplejerske-ambulatorie, som fungerer som visitation for lægen, der naturligvis også har sit eget konsultationsrum. Derudover var der et ekstra rum, som jeg kunne benytte til at tage patienter i. Det er sygeplejerskerne der selv tager blodprøver og analyserer dem. Sengeafdelingen har i øvrigt 4 sengepladser, nogle gange var der ingen indlagt, andre gange 3 patienter på én gang.

De første 1-2 uger sad jeg primært sammen med lægen og tog patienter, der var altid et fuldt program for os om formiddagen, hvor der var sat mellem 9 og 12 patienter på, som vi skulle se mellem kl 9 og 12. Man kan nå at forberede sig lidt, da man møder kl 8 til konference med sygeplejerskerne for at diskutere den forrige vagt og dette tager som regel kun et kvarter. De første patienter om formiddagen var altid smears (cervix cytologi), med rig mulighed for at man kan udføre dem som studerende og træne sine GU evner. Desværre udeblev mange. Herefter kunne der være kroniske problemstillinger som fx rygsmerter, knæatrofi, diabetes, astma, træthed, hjertesygdom osv. Noget krævede henvisning til Nuuk og andet kunne klares lokalt. Men det der var allermest af var gynækologi. Kvinder med udflåd og gravide kvinder der skulle UL-scannes. Ofte måtte vi også se på akutte problemstillinger, som sygeplejersken ikke kunne klare, fx et smertende øje, der viste sig at være en hornhindeafskrabning, føleforstyrrelser i ansigtet, eller en håndledsfraktur.

Om eftermiddagen var der som regel også sat patienter på, det var oftest nogle som lægen selv havde givet en opfølgende tid. Hver mandag eftermiddag var der mandagsmøde, hvor forskellige brevsvare på

scanninger, udskrift af patienters behandling i Nuuk, cytologi svar, m.m. blev gennemgået. Hver onsdag eftermiddag er der børneundersøgelser, hvor sundhedsplejersken også medvirker, hvis hun ikke er på ferie. Her er der god mulighed for at lære lidt pædiatri, hvad skal børn kunne hvornår osv. De yngste er 5 uger og de ældste 12 år. Mange skal samtidig have en vaccination eller to, dem fik jeg altid lov at give.

De indlagte patienter var overvejende indlagt i kort tid og nogle var gengangere, det kan være alt som man også ville kunne se i en akut medicinsk modtagelse, fx KOL i exacerbation, AKS, dehydrering, kompliceret UVI, feberkræmper hos et barn. Af de akutte og indlagte patienter var vi tit nødt til at overflytte patienterne til Aasiaat, der man i Qasigiannguut ikke har kapacitet og bemanning til at have tunge patienter indlagt. Men man forsøger at gøre alt for at undgå det. Jeg ledsagede selv en gravid kvinde med mistanke om præeklampsi til Aasiaat med færgen. Og sammen med lægen evakuerede jeg en mand med AMI (STEMI), til trombolysen i Aasiaat og videre behandling i Nuuk. Før det havde vi opstartet alt hvad man skal efter cardio.dk og vi fik chartret en båd hurtigt og kom afsted. Det er det mest akutte jeg oplevede under mit ophold. Der bliver ikke lavet operationer i Qasigiannguut længere, til trods for at de har en fuldt udstyret OP-stue og gravide kvinder bliver også overflyttet til Aasiaat eller Ilulissat i god tid mhp. at føde der.

I forlængelse af sundhedscentret ligger alderdomshjemmet, de ældre her skal man ofte ordinere medicin til eller se på. Hver 3. uge er der specielt afsat tid til skriftlig gennemgang af alle patienterne sammen med en ansat fra plejehjemmet.

Jeg arbejdede i min tid på sundhedscentret sammen med 5 forskellige læger, så der var hurtig udskiftning. Men jeg synes det fungerede rigtig godt og man kunne tage det bedste med fra dem alle. Nogle var unge læger, introlæger, mens andre var ældre speciallæger. Fx kunne man lære en rigtig god GU af den ene som var speciallæge i Gyn-Obs og til gengæld kunne man så overtage konsultationen, når det drejede sig om astma.

I de sidste 2,5 uger fik jeg min egen konsultation med egne patienter. Dem stjal jeg ofte fra sygeplejerskens eller lægens program og valgte det ud jeg synes var spændende og følte jeg kunne klare. Fx patienter med høfeber, pneumoni, leddegigt, øre- eller øjenproblemer, p-piller, ortopædkirurgi m.f. Flere af dem fulgte jeg selv op på og var jeg i tvivl om noget sad lægen lige ovre på den anden side af gangen. Ofte blev jeg også tilkaldt til sygeplejerskens ambulatorie for at lytte på lunger og udføre otoskopi, samt give gode råd om evt. antibiotikavalg, så de var fri for at bebyrde lægen med dette, som ofte havde meget travlt. Om eftermiddagen valgte jeg at sidde med hos lægen og så tage patienterne her selv, mens lægen så på og superviserede, så man fortsat kastede sig ud i ting man ikke var helt sikker i. Det var en rigtig god sparring man havde med lægen og de virkede alle rigtig glade for at man var der. Noget man får trænet rigtig meget er kommunikationen, over halvdelen af konsultationerne foregår med tolk og her er det vigtigt man holder tungen lige i munden. Derudover er kulturen og forholdet til kroppen noget helt andet i Grønland, man skal forklare tingene anderledes, anvende andre metaforer og man skal være forberedt på at føre hele samtaler på primært ansigtsmimik. Løft af øjenbrynene betyder fx ja eller nej og de svarer på denne måde. Det er en god idé at lære de allermest nødvendige gloser, som ordene for goddag, farvel, tak, selvtak, ja og nej. Det bliver der sat pris på!

Fritiden: Når man havde fri ved 16-tiden og når der ikke var akutte patienter i weekenden, blev tiden brugt på at vandre. Der er rigtig mange gode dagsture omkring byen og flere at stierne er afmærkede. Jeg var selv flere gange ude ved noget der hed Paradisbugten, her er hvid sandstrand og man kan bade, hvilket man absolut skal benytte sig af, med isbjerge i baggrunden! Det ligger ca. 1-1,5 timer fra byen. Det er også en nødvendighed at bestige bjerget modsat byen, hvorfra der er en helt fantastisk udsigt (øverste billede nedenfor). Er man heldig kan man komme med en af de fastboende sygeplejersker ud og sejle, det skal man

endelig sige ja til. Der er rig mulighed for at se hvaler og man kan se dem fra sin egen stue! Jeg så flere pukkelhvaler og finhvaler. Det er rigtig socialt at bo der på sundhedscentret og det skal man sørge for at udnytte, aftal gåtur om aftenen til hvaludkigspunkt fx. Man kan også hygge med tv'et og en kop te, der er dog kun DR1 og DR2. Der er internet på sundhedscentret, som man må bruge, ikke Wifi, men man kan anvende stedets computere. OBS! Flere hjemmesider er blokkerede, fx Facebook, så man skal ikke love alt for mange herhjemme, at de kan følge med i ens færden. Blev inviteret til aftensmad med hval på menuen hos afdelingssygeplejersken, det smager overraskende godt. Kaffemik er også en oplevelse man ikke skal snydes for, der skal nok blive holdt en i byen, man kan komme med til, mens man er der.

Ferie: Jeg valgte at have lidt dage omkring mit klinikophold til ferie, og ankom således i Ilulissat d. 26. juni, hvor jeg mødtes med en medstuderende, som havde lidt ferie efter klinikophold i Aasiaat inden hjemrejsen. Her gik de tre dage hurtigt med dagssejltur på 12 timer til den kælvende bræ Eqi (kan stærkt anbefales!), samt vandreture i området på afmærkede stier. Vi boede på vandrehjemmet, som er det billigste man kan få i byen, og det var udmærket. Da jeg rejste fra Qasigianguit var det med kurs mod Diskøen, Godhavn (Qeqertarsuaq), hvor jeg vandrede op til Lyngmarksbræen én dag og ud til området med kvan (en special plante) og basaltsøjler en anden. Naturen på Diskøen er helt anderledes en resten af Grønland og er man planteinteresseret er det her man skal tage hen. På toppen af lyngmarksbræen kan man køre hundeslæde hele sommeren, men det er dyrt og jeg er i tvivl om, om det er pengene værd på denne årstid. Jeg valgte i hvert fald at udskyde det til en anden god gang hvor der rigtigt er sne.

Turen gik hjem via Aasiaat, nogle af lægerne her kendte jeg allerede var diverse evakueringer og fordi to af dem havde været i Qasigianguit også, så jeg boede en nat ved den ene, hvilket var super fint.

Praktisk: på denne årstid er der mange myg, så det er en god idé med myggetætte bukser fra fx fjällräven og evt. en tilsvarende jakke, det var jeg i hvert fald rigtig glad for. Derudover skal man huske myggespray og et myggenet til hovedet, begge dele kan også evt. købes i Grønland. Souvenirs er der det største udvalg af i Ilulissat, så køb her når man er der. Jeg havde stort set kun godt vejr på min tur, en enkelt weekend var der lidt regn, men ikke så man behøvede regntøj. I 3 uger i streg var der 20-25 grader i Qasigianguit og fuld sol, så husk solcreme og sommertøj også, selvom myggene så angriber. Af bøger havde jeg kun ØNH-bogen med, som også blev brugt, men jeg savnede lidt øjenbogen nogle gange. Desuden er det godt med lidt håndarbejde til aftenerne.

Som man måske kan læse ud af ovenstående, havde jeg en helt fantastisk tur, og jeg kan varmt anbefale at søge direkte om at komme til Qasigianguit, hvis man ligesom mig befinder sig godt med almen praksis og gerne vil udfordres her. Derudover er byen et af de varmeste steder i Grønland om sommeren og af de lokale i Diskobugten omtales det som en af de smukkeste byer også, hvilket jeg kun kan være enig i efter at have set flere af de andre også. Sidst men ikke mindst mødte jeg Dronningen og Prinsgemalen da de besøgte byen i forbindelse med deres sommertogt :) Jeg vedlægger lidt billeder fra byen, til inspiration for den næste.

Marianne Welzel Andersen, 10. semester

mwa@jydsksoftware.dk – kontakt mig endelig ved spørgsmål.

